

Jobbhälsoindex 2018:2

Chefsglöden har svalnat generellt, särskilt i offentlig sektor. Offentligt anställda chefer är mindre nöjda och känner oftare psykiskt obehag att gå till jobbet jämfört med såväl sina egna medarbetare som chefskollegor i privat sektor.

Jobbhälsoindex 2018
Rapport 2
2018-09-27

Jobbhälsoindex i Sverige av
Svenskt Kvalitetsindex, SKI

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Om Jobbhälsindex	5
Om Svenskt Kvalitetsindex	5
Något om redovisningsprinciper	5
Om denna rapport och undersökningen i övrigt.....	6
Cheferna känner allt oftare psykiskt obehag av att gå till jobbet.	7
Offentligt anställda chefer inte alls så nöjda som sina medarbetare.	8
Chefer i offentlig sektor respekteras inte så högt som sina chefskollegor i privat sektor.	9
Det verkar inte vara så meningsfullt att vara chef i offentlig sektor.....	10
Offentligt anställda chefer trivs inte så bra med sina kollegor och arbetskamrater.	11
Offentligt anställda chefer känner oftare psykiskt obehag att gå till jobbet jämfört med medarbetare och chefskollegor i privat sektor.	12
Chefer jobbar övertid – både i offentlig och privat sektor.....	13
Chefer i offentlig sektor är mindre benägna att arbeta kvar hos sin arbetsgivare jämfört med sina privatanställda kollegor.....	14
Yngre chefer ser inte meningen med arbetet.	15
Yngre chefer respekteras inte.	16
Chefer är lika missnöjda eller nöjda oavsett kön – det är privat eller offentlig sektor som skiljer.....	17
Manliga chefer i offentlig sektor är mindre stolta att berätta var man jobbar jämfört med sina kvinnliga kollegor och privatanställda chefer.....	18

Sammanfattning

Inte alls så kul att vara chef – särskilt inte i offentlig sektor.

- Cheferna känner allt oftare psykiskt obehag av att gå till jobbet. I årets Jobbhälsindex ser vi dessutom att det är vanligare att chefer känner psykiskt obehag av att gå till jobbet jämfört med sina medarbetare och det gäller såväl manliga som kvinnliga chefer respektive medarbetare.
- Offentligt anställda chefer är inte alls så nöjda med sitt arbete vid en övergripande bedömning som sina medarbetare i offentlig sektor eller som chefer i privat sektor.
- Chefer i offentlig sektor upplever inte att deras åsikter respekteras lika högt jämfört med vad deras chefskollegor i privat sektor gör.
- Anställda chefer i offentlig sektor anser i mindre utsträckning att deras arbete är meningsfullt jämfört med sina medarbetare i offentlig sektor. De trivs dessutom i mindre utsträckning med sina kollegor och arbetskamrater jämfört med såväl sina egna medarbetare som chefskollegor i privat sektor.
- Offentligt anställda chefer känner oftare psykiskt obehag att gå till jobbet jämfört med sina medarbetare i offentlig sektor och chefskollegor i privat sektor.
- Chefer jobbar övertid i större utsträckning - både i offentlig och privat sektor – det bekräftas i årets Jobbhälsindex.
- Chefer i offentlig sektor är mindre benägna att arbeta kvar hos sin arbetsgivare jämfört med såväl sina privatanställda chefskollegor som medarbetare generellt i offentlig sektor.
- Årets Jobbhälsindex visar också på stora skillnader i ålder. Yngre chefer ser inte meningen med arbetet i alls samma utsträckning som sina äldre chefskollegor. Det är också betydligt vanligare att de yngre cheferna upplever att deras åsikter inte respekteras jämfört med hur de äldre cheferna upplever sig bli respekterade.
- Det är inga större skillnader mellan manliga och kvinnliga chefer. Chefer är lika missnöjda eller nöjda oavsett kön. Den största skillnaden ser vi alltså mellan offentlig och privat sektor och mellan äldre och yngre chefer.

Om Jobbhälsoindex

Jobbhälsoindex, som sedan 2007 genomförs årligen bygger på ett representativt urval av svenskar i åldern 20 – 65 år som arbetar minst halvtid.

Jobbhälsoindex består av ett 70-tal olika frågor om arbetsförhållanden, hälsa, sjukfrånvaro, motivation, etc samt därutöver ett antal andra variabler. För 2018 har totalt ca 10 000 respondenter besvarat frågorna i Jobbhälsoindex av ett totalt representativt urval på drygt 17 200 personer. Urvalet har skett utifrån befolkningsregistret i åldersgruppen 20 – 65 år samt med en årsinkomst över 100 000 kr (*minst halvtid*). Ungefär två tredjedelar har besvarat enkäten elektroniskt på webportal, resterande ca en tredjedel genom telefonintervjuer. Detta gör Jobbhälsoindex till landets största nationella representativa årliga undersökning om arbetsmiljö, hälsa, ohälsa, arbetsförhållanden, medarbetarnöjdhet etc.

Syftet med Jobbhälsoindex är att visa på trender, nivåer och jämförelser av de anställdas syn på arbetet i en mängd olika avseenden inom hela den svenska arbetsmarknaden.

Genom att Jobbhälsoindex omfattar ett så stort antal personer kan ett flertal olika nedbrytningar göras på exempelvis ålder, kön, sektorer, näringsgrenar, vissa yrken, regioner, inkomst, utbildning, sjukdagar etc.

Jobbhälsoindex tas fram av Jobbhälsoindex i Sverige AB och Svenskt Kvalitetsindex, SKI. Under tidigare år har flera rapporter presenterats i samarbete med branschorganisationen Sveriges Företagshälsa under namnet **Jobbhälsobarometern**. Från och med 2018 presenteras allt material från denna databas under namnet **Jobbhälsoindex**. Jobbhälsoindex i Sverige AB ägs av grundaren till Jobbhälsobarometern/Jobbhälsoindex och SKI ägs av Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ).

Om Svenskt Kvalitetsindex

Svenskt Kvalitetsindex, SKI är ett av landets ledande undersökningsföretag. Sedan 1989 har SKI tillsammans med Handelshögskolan i Stockholm studerat sambandet mellan nöjda kunder, nöjda medarbetare och företags lönsamhet. SKI är det enda undersökningsföretag som visar hur samtliga aktörer i en bransch uppfattas av sina kunder.

Branschrapporterna från SKI emottas med stora förväntningar av marknaden. Inget annat undersökningsföretag kan erbjuda något motsvarande med samma genomslagskraft.

Utöver undersökningar bedriver SKI även forskning i samarbete med Handelshögskolan i Stockholm, Chalmers, Karolinska Institutet samt Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) vilket också är ägare till SKI.

Något om redovisningsprinciper

Några frågor besvaras med ja eller nej, några med flera olika svarsalternativ medan flertalet av frågorna är formulerade som påståenden där respondenten ombeds ange exempelvis hur nöjd man är eller hur mycket man instämmer i påståendet på en tiogradig skala. När vi i olika diagram redovisar de sistnämnda frågorna (tio-skals frågorna) använder vi ibland medelvärde men oftast redovisar vi andelen som ger ett tydligare uttryck för att man instämmer alternativt inte instämmer eller är nöjd alternativt inte nöjd. Värdena 8-10 på en tiogradig skala där 10 = "Instämmer helt" och

1="instämmer inte alls" kategoriserar vi som "Instämmer" medan värden 1-4 kategoriseras som "Instämmer inte". Motsvarande sker vad gäller frågor med formuleringen på skalan efter nöjd/icke nöjd, bra/icke bra etc. Värdena 5-7 kategoriserar vi som "varken eller". I den här rapporten gäller detta diagram 2 till 6 samt 9-13.

Om denna rapport och undersökningen i övrigt

I denna rapport fokuserar vi på ledarskapet och landets chefers upplevelser av sitt arbete uppdelat på sektor, kön och ålder. I årets Jobbhälsindex är det alltså ett representativt urval bestående av ca 10 000 personer som ger svar på tal, varav 1 759 är chefer. Chef i det här fallet är de som svarat ja på frågan: Är du chef, d.v.s. du har dagligt ansvar för personal, genomför medarbetarsamtal, löneförhandlingar, etc.?

Frågor om Jobbhälsindex och denna rapport besvaras av:

- Johan Parmler, Svenskt Kvalitetsindex, 073-151 75 98
- Lars Hjalmarsson, Jobbhälsindex, 070-877 76 80

Ytterligare information finns även på:

jobbhalsindex.se

kvalitetsindex.se

Cheferna känner allt oftare psykiskt obehag av att gå till jobbet.

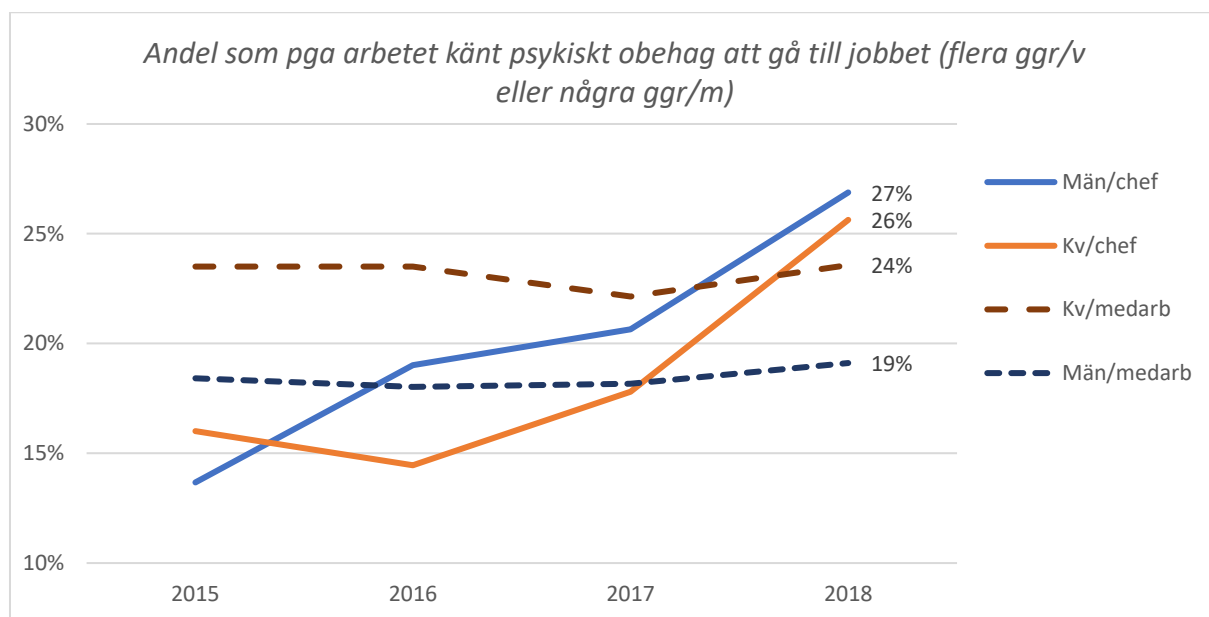

Diagram 1. Redovisning av hur stor andel i procent som på grund av arbetet känt psykiskt obehag av att gå till jobbet flera gånger varje vecka eller några gånger varje månad uppdelat på män och kvinnor respektive med eller utan chefsansvar. Redovisningen avser åren 2015 till 2018.

Av diagrammet framgår att chefer, såväl män som kvinnor, allt oftare känt psykiskt obehag att gå till jobbet. Detta gäller särskilt det senaste året, 2018. Diagrammet visar också att manliga chefer sedan 2016 oftare känt psykiskt obehag jämfört med sina kvinnliga chefskollegor, även om denna skillnad det senaste året inte är statistiskt signifikant. Vi ser inte alls samma utveckling för medarbetare i övrigt, här ser vi ingen större förändring åren 2015 – 2018. Däremot ser vi bland anställda utan chefsansvar (*medarbetare*) att kvinnor oftare känt psykiskt obehag att gå till jobbet jämfört med männen och denna skillnad är signifikant.

Offentligt anställda chefer inte alls så nöjda som sina medarbetare.

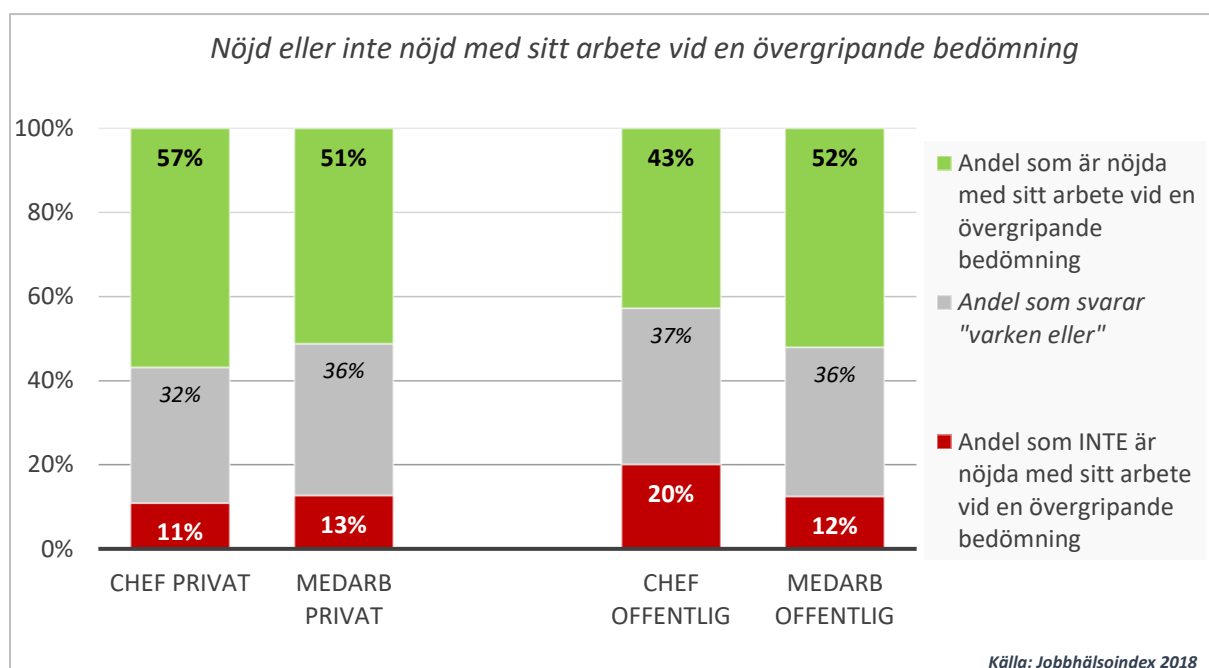

Diagram 2. Andelen personer som är nöjda respektive inte nöjda med sitt arbete vid en övergripande bedömning uppdelat på chefer och medarbetare respektive privat och offentlig sektor.

Av diagrammet framgår att hela 20% procent, en femtedel, av chefer i offentlig sektor inte är nöjda med sitt arbete vid en övergripande bedömning. Motsvarande andel bland chefer i privat sektor är bara 11 procent.

Diagrammet visar också att bara 43 procent av de offentliganställda cheferna är nöjda med sitt arbete vid en övergripande bedömning medan det bland deras medarbetare är 52 procent som är nöjda och motsvarande andel bland de privatanställda cheferna är hela 57 procent.

I diagrammen 2 till 6 samt 9-12 redovisar vi hur stor andel som är nöjda/instämmer/eller motsvarande respektive missnöjda/instämmer inte/eller motsvarande på en tiogradig skala. Under avsnittet om redovisningsprinciper på sidan 5 och 6 framgår hur vi kategoriserat indelningen på den tiogradiga skalan.

Chefer i offentlig sektor respekteras inte så högt som sina chefskollegor i privat sektor.

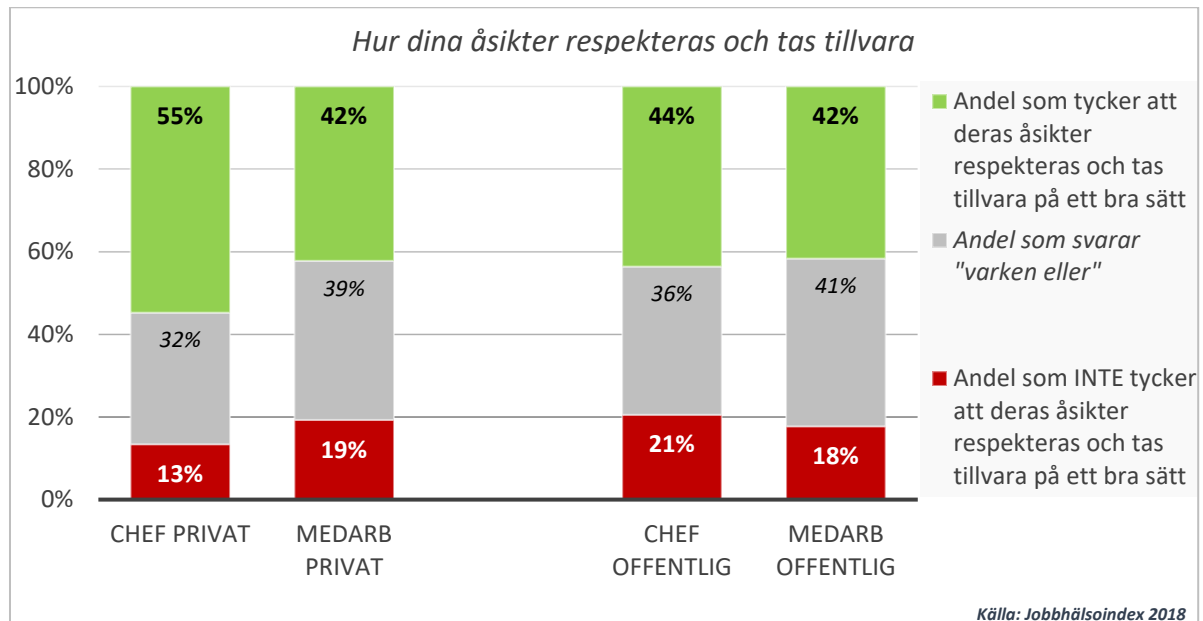

Diagram 3. Redovisning av hur stor andel som upplever att deras åsikter respekteras och tas tillvara eller inte tas till vara uppdelat på chefer och medarbetare respektive offentlig och privat sektor.

Diagrammet visar att 21% procent, av chefer i offentlig sektor inte är nöjda med hur deras åsikter respekteras och tas till vara. Motsvarande andel bland deras medarbetare i offentlig sektor är 18 procent och bland chefer i privat sektor 13 procent.

Av diagrammet framgår också att bara 44 procent av de offentliganställda cheferna är nöjda med hur deras åsikter respekteras och tas till vara medan motsvarande andel bland de privatanställda cheferna är hela 55 procent.

Det verkar inte vara så meningsfullt att vara chef i offentlig sektor.

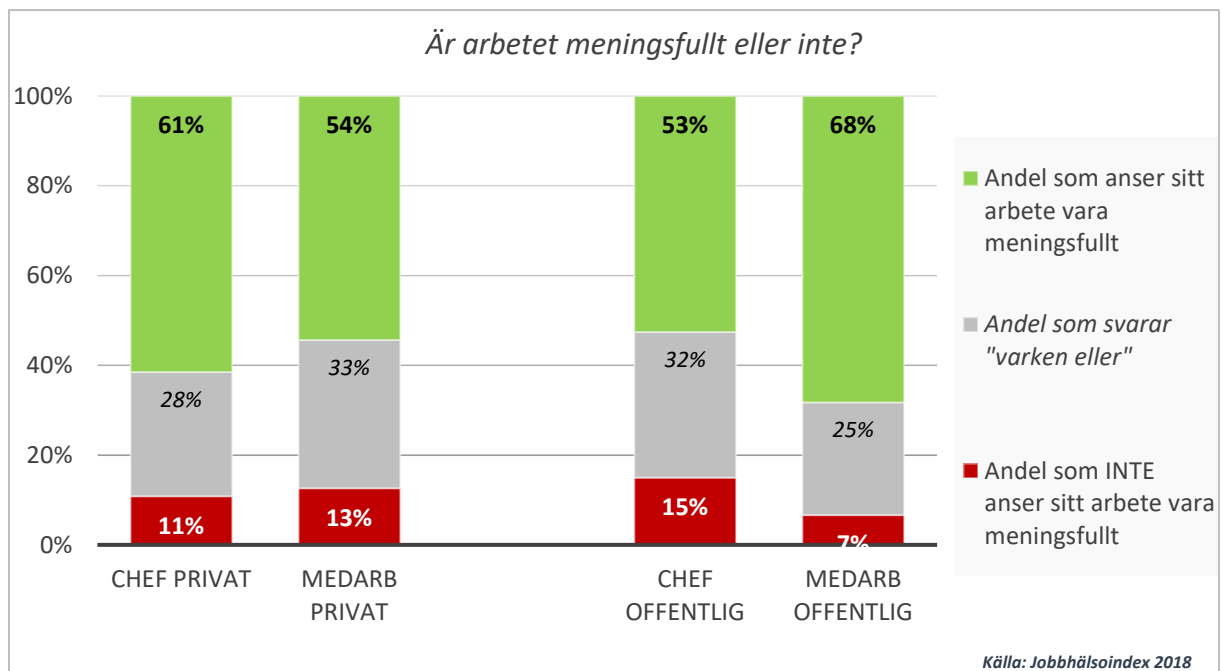

Diagram 5. Redovisning av andel personer som anser att arbetet är meningsfullt, eller inte, uppdelat på chefer respektive medarbetare i offentlig och privat sektor.

Diagrammet visar att 15 procent av chefer i offentlig sektor anser att arbetet inte är meningsfullt. Motsvarande andel bland chefer i privat sektor är 11 procent. Bland de offentliga chefernas medarbetare är det bara 7 procent som anser att arbetet inte är meningsfullt.

Av diagrammet framgår också att 53 procent, hälften, av de offentliganställda cheferna anser att arbetet är meningsfullt medan motsvarande andel bland deras medarbetare är 68 procent.

Offentligt anställda chefer trivs inte så bra med sina kollegor och arbetskamrater.

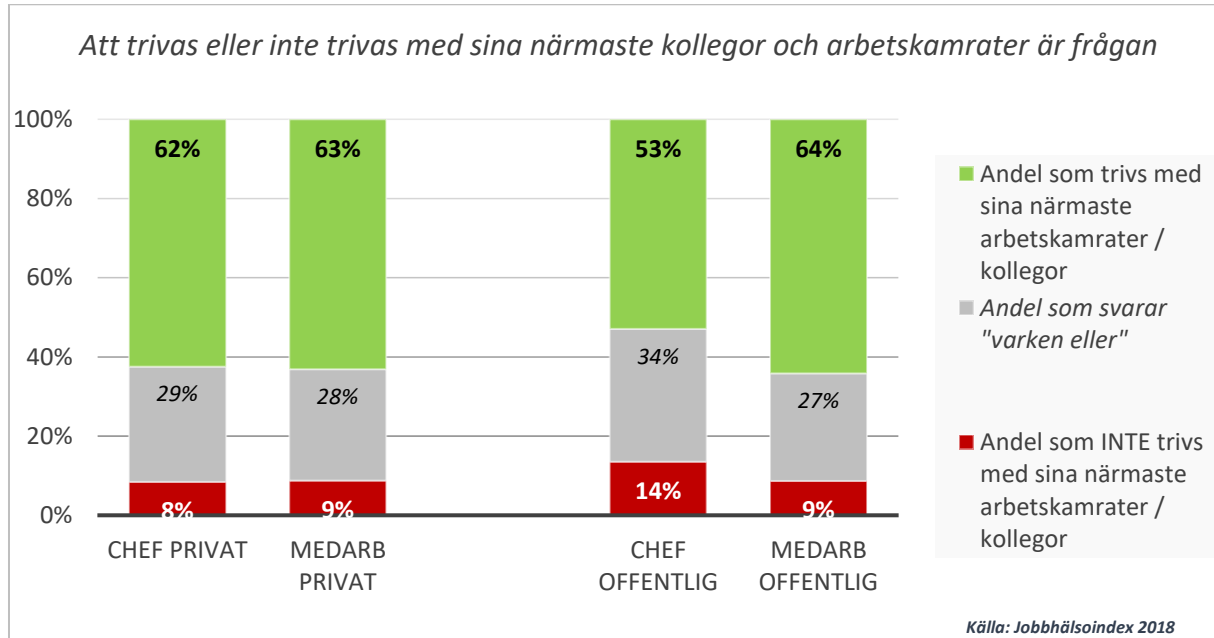

Diagram 6. Redovisning av hur stor andel som trivs eller inte trivs med sina kollegor och arbetskamrater uppdelat på chefer och medarbetare respektive offentlig och privat sektor.

Av diagrammet framgår att 14 procent av chefer i offentlig sektor uppger att de inte trivs med sina närmaste kollegor och arbetskamrater. Motsvarande andel bland chefer i privat sektor är bara 8 procent.

Offentligt anställda chefer känner oftare psykiskt obehag att gå till jobbet jämfört med medarbetare och chefskollegor i privat sektor.

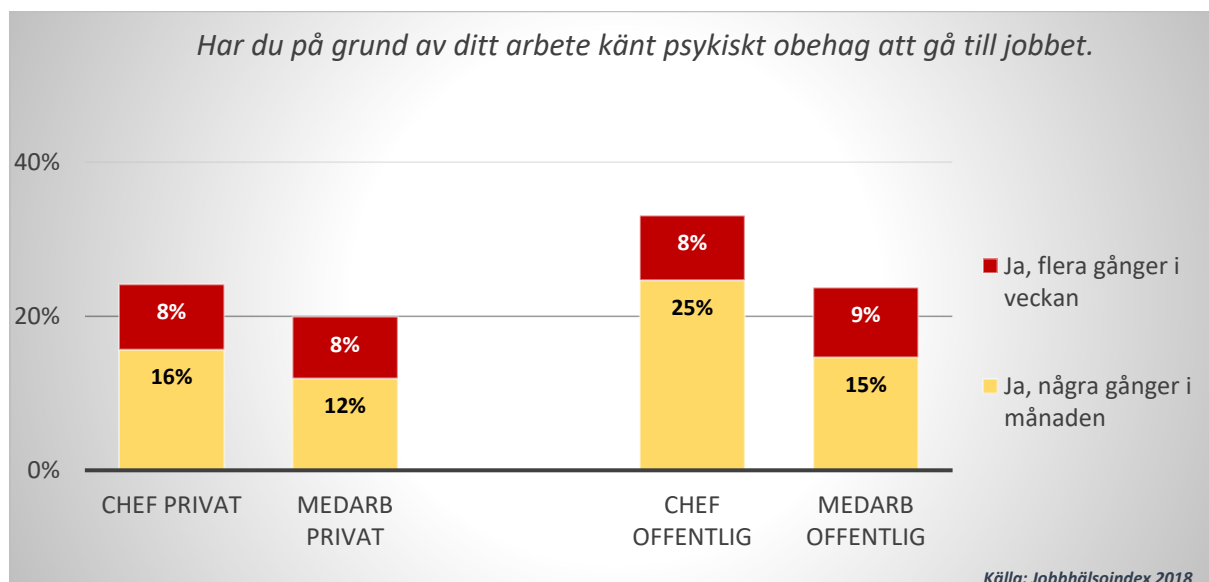

Diagram 7. Redovisning av andel personer som känt psykiskt obehag att gå till jobbet flera gånger i veckan eller några gånger per månad uppdelat på chefer och medarbetare respektive offentlig och privat sektor.

Av diagrammet framgår att chefer, oavsett sektor, i större utsträckning upplever psykiskt obehag av att gå till jobbet jämfört med sina respektive medarbetare. Vi ser också att det är vanligast bland de offentliganställda cheferna att uppleva psykiskt obehag. Bland dessa är det hela 33 procent som uppger att de känt psykiskt obehag av gått till jobbet några gånger per månad eller flera gånger i veckan. Motsvarande andel bland medarbetare i privat sektor utan chefsansvar är bara 20 procent.

Däremot ser vi ingen skillnad i hur stor andel som upplever psykiskt obehag inför jobbet **flera** gånger i veckan. Här är det ungefär lika stor andel, ca 8 procent, oavsett om man är chef eller inte och oavsett sektor.

Chefer jobbar övertid – både i offentlig och privat sektor

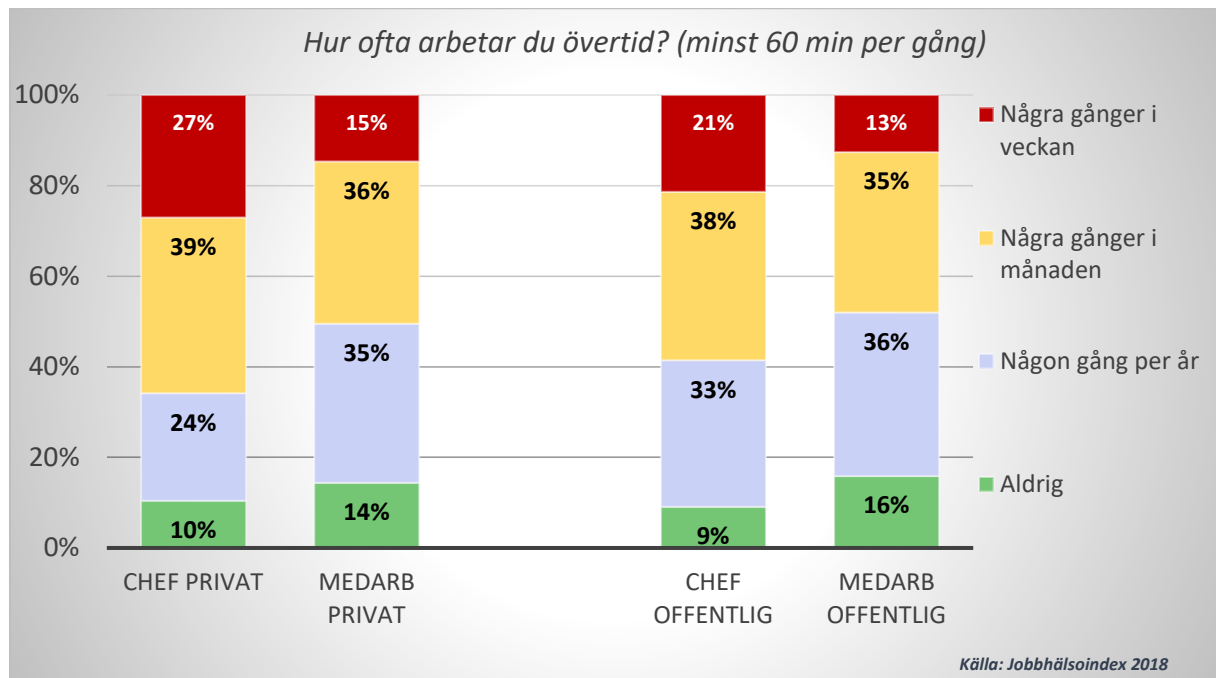

Diagram 8. Redovisning av andel personer som arbetar övertid i olika omfattningar uppdelat chefer och medarbetare respektive offentlig och privat sektor.

Av diagrammet framgår att hela 27% procent av chefer i privat sektor arbetar övertid minst några gånger i veckan medan motsvarande andel bland anställda utan chefsansvar i offentlig sektor är 13 procent

Chefer i offentlig sektor är mindre benägna att arbeta kvar hos sin arbetsgivare jämfört med sina privatanställda kollegor.

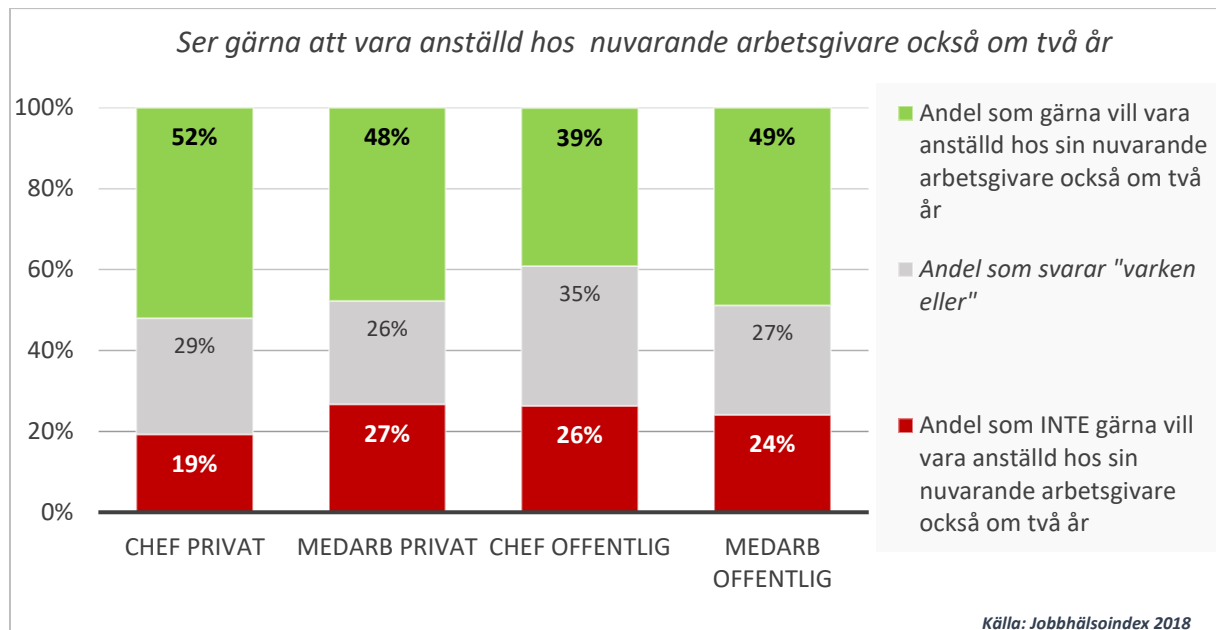

Diagram 9. Redovisning av hur stor andel som gärna vill vara anställd – eller inte - hos nuvarande arbetsgivare även om två år uppdelat på chefer och medarbetare respektive offentlig och privat sektor.

Av diagrammet framgår att hela 52 procent av de privatanställda cheferna gärna vill vara fortsatt anställda hos sin arbetsgivare också om två år medan bara 39 procent av chefer i offentlig sektor vill detsamma.

Diagrammet visar också att 26 procent av chefer i offentlig sektor inte gärna vill vara anställda hos nuvarande arbetsgivare också om två år. Motsvarande andel bland chefer i privat sektor är 19 procent.

I diagrammen 2 till 6 samt 9-12 redovisar vi hur stor andel som är nöjda/instämmer/eller motsvarande (grön färg) respektive missnöjda/instämmer inte/eller motsvarande (röd färg) på en tiogradig skala. Under avsnittet om redovisningsprinciper på sidan 5 och 6 framgår hur vi kategoriserat indelningen på den tiogradiga skalan.

Yngre chefer ser inte meningen med arbetet.

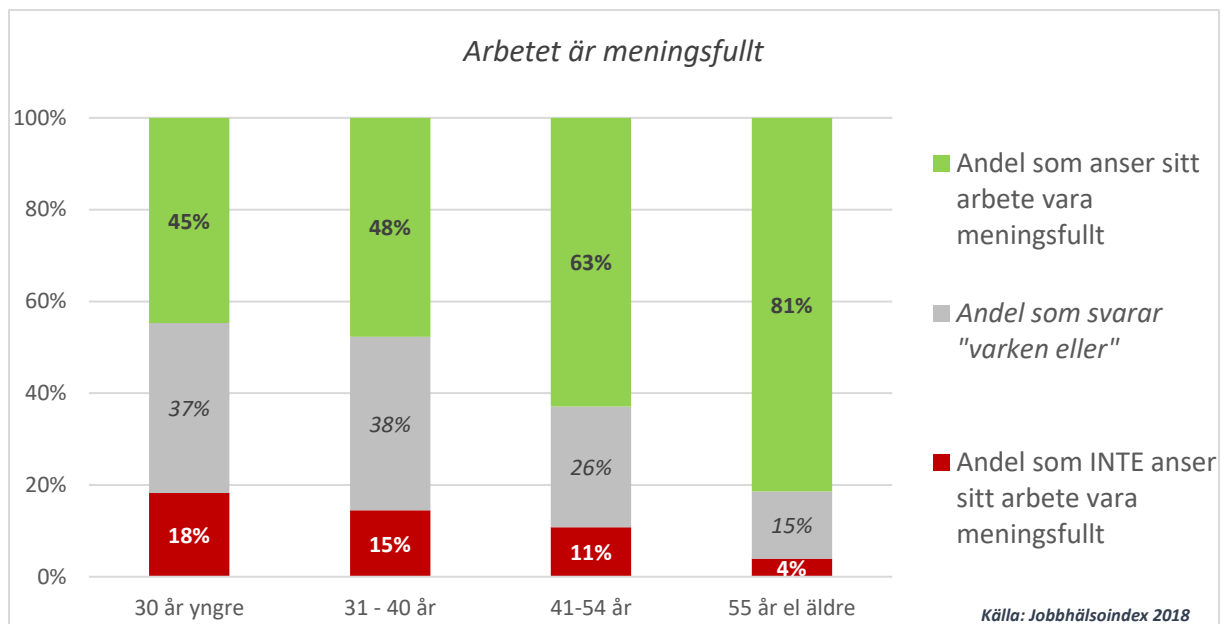

Diagram10. Redovisning av hur stor andel av landets chefer som anser att arbetet är meningsfullt respektive inte meningsfullt uppdelat på åldrar. (I underlaget för detta diagram ingår enbart respondenter med chefsansvar.)

Av diagrammet framgår att hela 81 procent av chefer äldre än 54 år ser sitt arbete som meningsfullt medan bara 45 procent av de yngre cheferna, de under 31 år, tycker arbetet är meningsfullt.

Omvänt gäller också, det är bara 4 procent av de äldsta cheferna som inte anser arbetet meningsfullt medan hela 18 procent av den yngsta chefsgruppen tycker arbetet inte är meningsfullt.

Yngre chefer respekteras inte.

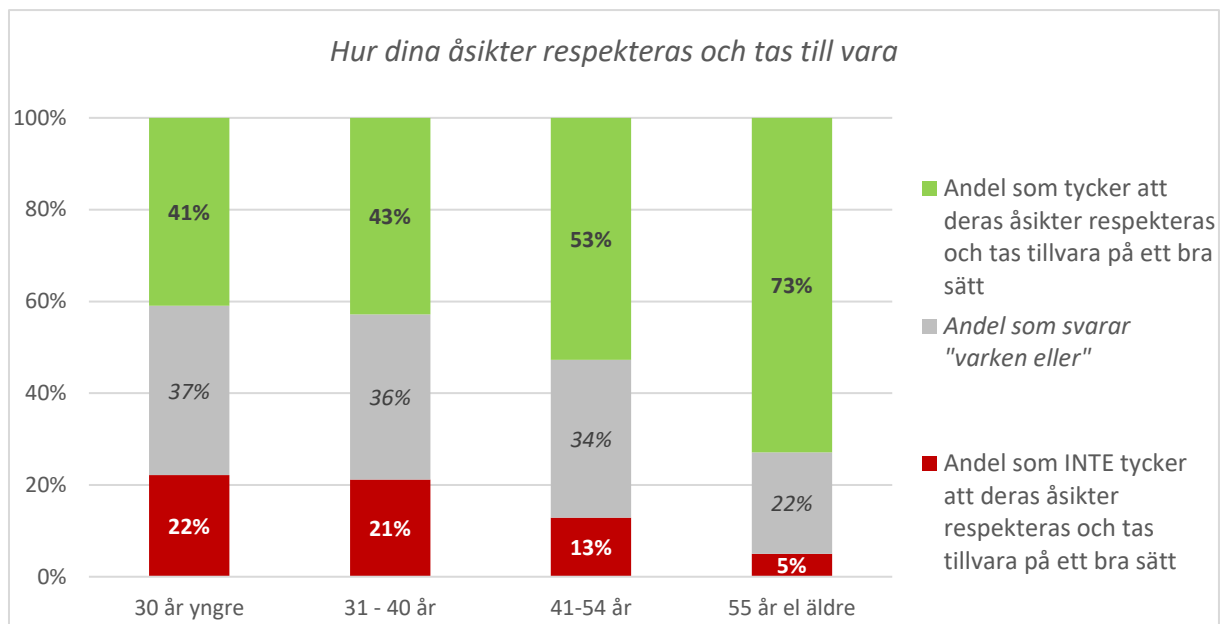

Diagram 11. Redovisning av hur stor andel av landets chefer som instämmer respektive INTE instämmer i att deras åsikter respekteras och tas tillvara uppdelat på åldrar. (I underlaget för detta diagram ingår enbart respondenter med chefsansvar.)

Av diagrammet framgår att hela 73 procent, närmare tre fjärdedelar, av chefer som är 55 år eller äldre anser att deras åsikter respekteras och tas till vara. Motsvarande andel bland chefer i åldersgruppen upp t o m 30 år är bara 41 procent.

Chefer är lika missnöjda eller nöjda oavsett kön – det är privat eller offentlig sektor som skiljer.

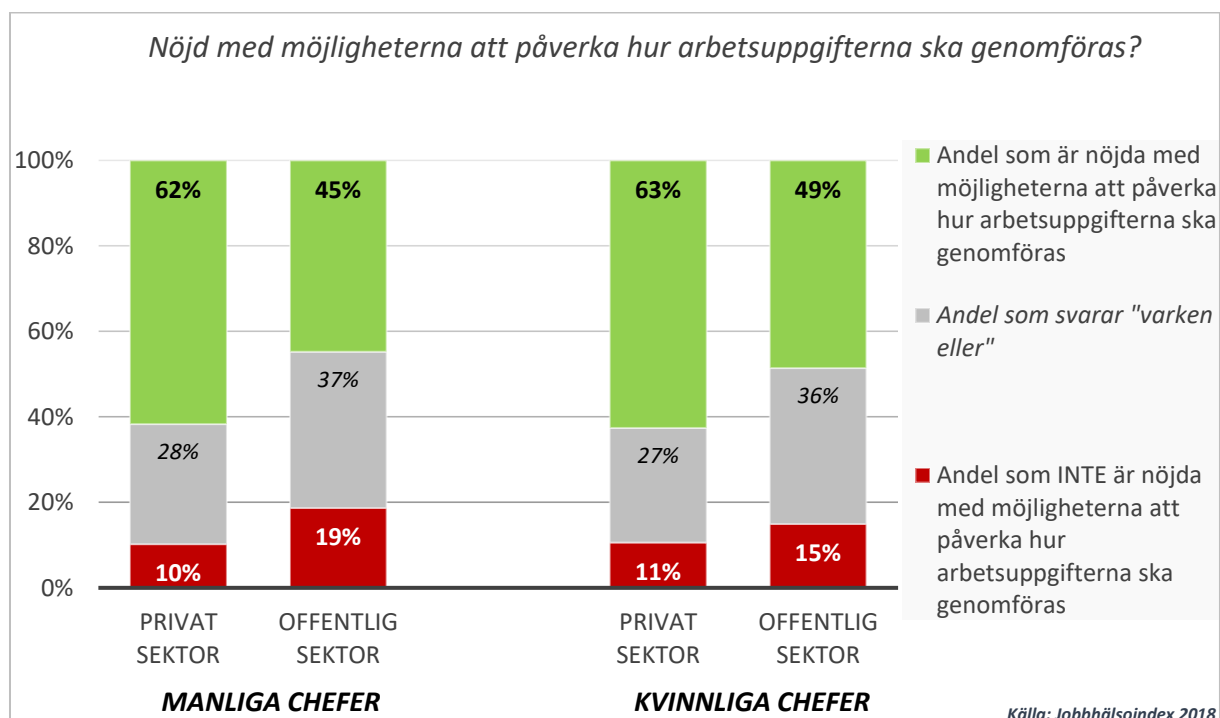

Diagram12. Redovisning av hur stor andel av landets chefer som är nöjd eller missnöjd med möjligheterna att påverka hur arbetsuppgifterna ska utföras uppdelat på kön respektive sektor. (I underlaget för detta diagram ingår enbart respondenter med chefsansvar.)

Diagrammet visar att det bara är ca 10 procent av såväl manliga som kvinnliga chefer i privat sektor som inte är nöjda med möjligheterna att påverka hur arbetsuppgifterna ska genomföras. Motsvarande andel för de offentliganställda cheferna är 19 procent för de manliga och 15 procent för de kvinnliga.

Manliga chefer i offentlig sektor är mindre stolta att berätta var man jobbar jämfört med sina kvinnliga kollegor och privatanställda chefer.

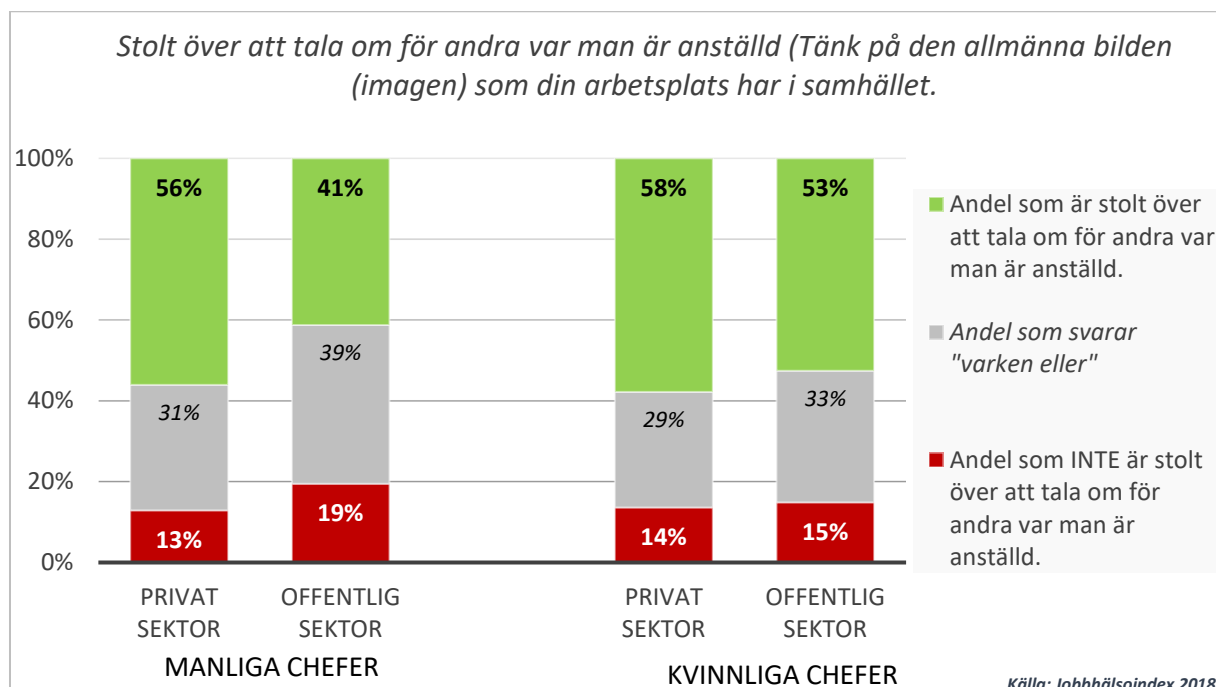

Diagram13. Redovisning av hur stor andel chefer som instämmer respektive inte instämmer i att man är stolt att tala om för andra var man arbetar uppdelat på kön och sektor. (I underlaget för detta diagram ingår enbart respondenter med chefsansvar.)

Diagrammet visar att 56 procent av de manliga cheferna och 58 procent av de kvinnliga cheferna i privat sektor uppger att de är stolta att tala om för andra var de arbetar. Bland de offentliganställda manliga cheferna är det 41 procent och 53 procent av de kvinnliga cheferna som uppger att de är stolta att tala om för andra var de arbetar.